

ZGODNJA DANICA.

Katolišk cerkven list.

Danica izhaja vsak petek na celi pol, in velja po pošti za celo leto 4 gld. 20 kr., za pol leta 2 gld. 20 kr., za četrt leta 1 gld. 15 kr. V tiskarnici sprejemana na leto 3 gold. 60 kr., za pol leta 1 gold. 80 kr., za četrt leta 90 kr., ako zadene na ta dan praznik, izide Danica dan poprej.

Tečaj XXIV.

V Ljubljani 9. rožnika 1871.

List 23.

Petindvajsetletnica Pija IX.

Le še en sam teden je do presrečnega, do veselega, do neslišanega dne, ko bodo Pij IX doživeli, kar za Petrom še noben papež ni doživel: pet in dvajset lét svojega višega pastirstva na zemlji. Vse, kar je katoliškega, se veseli tega dné, posebno pa Slovenci, ki tako serčno ljubijo Pija IX in so mu tako verno vdani, in še zlasti Kranjci, ki so Piju IX ravnokar svojo ljubezen, svoje češenje, svojo vdanost s skoraj 120.000 podpisi naznanili. To bo veselje tisti dan, ki se bode gotovo tudi po zunanje razodevalo po mnogih načinih in potih. Le preslavljam dan in praznik, katoličanje, sej tacega ne mi in naj berže tudi zanamci nikoli več ne bodo doživeli. Blagor mu, kdor je zvest sin, zvesta hči Pija IX, papeža tako posebnega, tako slovečega, da ga svet za sv. Petrom ni imel njemu enacega!

Izverstna „Unità catt.“ je pisala 1. junija znamenite besede: Danes se pričinja ljubi mesec rožnik, mesec presv. Jezusovega Serca (ki je ravno v god papeževe petindvajsetletnice), mesec napovedovavca Božjega (sv. Janeza Kerst.), mesec apostoljskega pervaka (sv. Petra), mesec našega sv. Očeta Pija IX. Zagledali so Pij IX svitlobo življenja v mescu presv. Marije Device, 13. majnika 1792, povzdignjeni v papežovo čast 16. rožnika 1846, in kronani 21. rožnika ravno tistega leta. Še 16 dni tedaj (zdaj že le 8 dni) in Pij IX bodo imeli dopolnjeno petindvajseto leto, odkar so bili izvoljeni za papeža. In prvi med 256 papeži bodo mogli pisati pod svoje okrožnice: V šestindvajstem letu našega papeštva.

Velika je prednost, ki jo je Bog dopustil Piju IX, prav prav posebna milost, ki jo je doделil svoji Cerkvi. Dogodba je nenavadna, kakoršna se ni vidila v osemnajst stoletjih, slovesna zastava, ki nam jo podá božja Milost za zmago papeštva celo po čudovitih potih, ker pravo čudo je to dolgo življenje našega sv. Očeta ukljub tolikim viharjem in britkostim.

Cerkveno obredoslovje prilastuje Mariji besede Modrosti: *Qui me elucidant, vitam aeternam habebunt*. Kteri mene poveličujejo, bodo vekomaj živeli. In Pij IX, ki je tolikanj poveličeval Neomadežano Devico, Pij IX je dosegel naj daljši papeštvo izmed vsih svojih prednikov, razun sv. Petra. Že sv. apostelj Janez, kteremu je bil Kristus izročil svojo presveto Mater, je prav dolgo živel na zemlji, ter so govorili, da ne bo umerl: *Exiit sermo inter fratres, quod discipulus ille non moritur*; tako se tudi pri le-tém drugem Janezu, preljubljenem naj višem poglavarju, življenje tako pridaljšuje, da stermé njegovi sovražniki sami, in prašajo se: Kaj tedaj, bode ta stari papež vekomaj živel? — Ne, nočemo reči, da bode živel na veke; želimo pa, da bi Bog blagovolil zdaljšati mu življenje tako dolgo, da bi z božjo modro vsegamogočnostjo premagal hudobnega sovražnika, ki se šopiri zoper njegovo Cerkev.

Ta mesec tedaj ima za nas biti mesec molitve, mesec upanja in veselja. Že samo ime Pija IX in njegovo tako dolgo papeštvo naj nam oznanuje, da je Bog z nami.

Klicanje k svetim papežem za petindvajsetletnico: Sv. Peter, sv. Lin. sv. Klet: prosite za našega sv. Očeta Pija IX!

Sv. Peter, iz Betsajde, prvi papež, je bil mučen v Rimu 29. rožn. l. 67 navadnega števila, potem ko je vladal Cerkev v Rimu 25 lét, 2 mesca in 7 dni. — Sv. Lin, iz Voltere, izvoljen po vsmertenem sv. Petru, je umerl leta 78 pod konzulom Saturninom, pričavši s svojo kervjó vero Jezusa Kristusa. — Sv. Klet, Rimljan, mučen l. 90, je bil papež 12 lét, 1 mesec in 11 dni.

Egiptovski Jožef.

Igra v petih dejanjih.

Spisal Radoslav.

(Dalje.)

Peti prizor.

Ruben (sam zá-se gredoč proti vodnjaku).

Oh, kak sem se z ovcami danes trudil,
Zdaj komaj sem jih enkrat skupaj spravil!

Mladenča rešiti ne bom zamudil,
Če treba, zá-nj življenje bom postavil.
(Pogledavši v prazni vodnjak zakliče:)
Sedaj, o Bog! pa vse je zamujeno!

(Bratom.)

Povejte mi, kaj z bratom ste storili,
Zašli v brezbožnost ste neizrečeno, —
Al mar nedolžnega ste umorili?
Gorjé, odšli ne bodete Gospodu,
Če doprinesli tó ste hudobijo;
Za-tó vas kazni hude dohitijo!

Juda (Rubnu).

Nikar ne vpilj! le potolažen bódi,
Ubijalec vendar nismo še postali,
Serec nas tvoje tú preostro sódi;
Ubili brata nismo, le prodali
Smo kupcem ga izmaelskim tod gredočim,
Za-nj meni ino bratom tú nazočim
Dvajset so srebrnikov ravno odšteli.

Ruben.

Oj, lakomni nemili vi trinogi,
Al nič ne čutite vesti pekoče?
Oh, kaj prestal bo sužnji brat ubogi,
In kaj porekel za-nj domá bo oče!

Simeon.

Očetu to ostalo bo neznano,
Drugače, ak nas ti ovadiš njemu,
Žival imámo že za-tó odbrano,
Kozliča; konec bode potlej vsemu,
Ko bomo tú na paši ga zaklali
Ter suknjo pisano v kri omočili,
Kervavo tak očetu jo poslali,
Da smo jo našli v hosti, sporočili;
Ti pa zamolči in nikar ne pravi,
Sicer nam zdražbe narediš velike,
Pozabi kmalu oče ga; ná spravi!

(Ponudi mu srebrnike.)

To delez tvoj je, svitle srebrnike.

Ruben (resnobno).

Ne maram za-nje in jih vzeti nočem,
Obvari tega me, o moj Bog večni!
Vendar molčati to očetu hočem,
Da ne bo za-tó nas vseh uklinjal
Ter nam odrekel milost' blagoslova.

(Z močnim glasom.)

Gospod pa v jezi se vas bo spominjal,
Zadene kazen vas za tó gotova!

(Odidejo.)

(Dalje nasl.)

Tri mesce na Julrovem.

LXII.

(Konec tega oddelka.)

Zavetnik mesta Roda je med stolpom št. mihel-skim (štiroglato terdnjavo) in drugim okroglim velikan-skim stolpom; čez vse okrožje njegovo gospoduje gre-benast zid z vratami, ki imajo dva velika turna ob stranéh. Zadej je mesto v okroglo-podolgasti podobi. Stari zavetnik je bil nekoliko bolj proti severu od sedanjega, dolg skalnat jéz ga loči od sedanjega zavetnika (ladijostaje). Pri vhodu v to malo loko je stal ob desni slo-veči Rodov velikan, bronast steber, kolós kacih 40 — 50 sežnjev, ki so ga šteli k sedmerim čudom svetá. Posvečen je bil rodovskemu Apolinu; dal ga je bil po-staviti Lysipp, izdelal pa ga je Chares Lindoščan, ne-

kako blizo 300 let pred Kr.; že 56 lét pozneje ga je potres prekucnil in ležal je čez 900 let na tleh; še le kalif Moavija je prodal (l. 672) njegove šibre nekemu judu, ki je neki 900 velblodov z njimi obložil.

Šli smo v mesto po glavnih ulicah sv. Janeza, „viteških ulicah,“ mem hiše vélikega templarskega moj-stra. Polno je starinskih genveških hiš z raznoterimi gerbi, križi, podobami, kinčarijami itd. Pred nekimi 10 léti je neki vitez kacih 20 izmed toliko gerbov ime-nitnih rodovin pobral in v Terst odpeljal, kakor so nam pravili.

Gredé po viteškem oddelku, ki se je pozneje ime-oval „turški stan,“ smo pogledali podertine nekdanje slavne cerkve sv. Janeza, pozneje glavne turške mošeje. Še se vidi prelép tlak, stebrovski kosovi in obokovski ostanki ležé sem ter tje. Od kod je to razdjanje? Leta 1856, 6. kim. je bilo v smodniški stolp trešilo, in raz-djalo konak (dvor) vladarjev, mošejo in vso bližnjo okolico. Letele so skale po vsem mestu in tje do morja. Vsi muhamedanski verski služabniki s 600 družih pre-bivavcev so bili konec storili pri tej veliki nesreči. Tudi še druga v mošejo spremenjena keršanska cerkev zra-ven bolnišnice je bila skoraj vsa raznesena. — V sta-rem gradu znotraj obzidja ob morji po tleh ležé stari, po 5 sežnjev dolgi topovi. V tem kraju je polno mlinov na veter.

Povedati moram tudi, da otok „Rodos“ ima ime od „rože“ ali cvetlice, ki je pa zdaj vela cvetlica, ka-kor so sploh cvetlice pod musulmanskim gospostvom.

Opomniti moram še ene junaške brambe otoka Roda zoper nejevernike. L. 1480 pride Mahomed II, pre-magavec Carigrada, s svojim brodovjem pred zidove tega otoka. Silovito so se branili Rodičani; 3000 turkov je že bilo udarilo skoz prederti zid; vdove in device so se vojskovali. Divjaki so imeli vervi seboj, s kterimi bi bili rop grabili; 8000 kolov, na ktere bi viteze in druge oborožene natikali — ti turški grozoviteži? Božja moč in vojskovavcev serčnost pa je vse to osramotila, ker za predertim zidom se neutegoma naredili novega, 4000 napadnikov posekali, in ko so bili turki pri oblegi zgubili 9000 svojih in imeli 15.000 ranjenih, so kopita pobrali in odšli z dolgim nosom. Toda vso drugo od-perto deželo so bili strahoviti trinogi z ognjem in me-čem pokončali. — Pa vse to ni moglo „Rože“ rešiti za stanovitno. L. 1522 prihrumí Sulejman Vélíki, pre-magavši Beligrad, s 300 brodovi in 100.000 vojaki, oblega otok 5 mescev, ga trikrat posamezno napade in je od-bit, in v skupnem napadu 24. kim. zgubi 15.600 ljudi, dasiravno je vélíki mojster bil zapušen od keršanskih poglavarjev ter je imel le 4500 vojakov in 600 vitezov. Že misli sultan z oblego odjenjati, ko mu neki begún naznani, da so vitezi v stiski in ga nagne, da ostane. Štirje novi napadi so bili odbiti in turki niso mogli družega, razun da so otok terdno vtesnovali. Vitezi, za-pušeni od greškega prebivavstva, se niso več mogli braniti, ter so se udali po častni pogodbi, da se cerkve ne bodo skrunile, da bo keršanska vera imela svobodo, in da vsi smejo otok zapustiti, kteri hočejo, da vitezi smejo vse svoje reči seboj vzeti, pobišje, svetosti, orožje, topove. Ali ravno da je bila podpisana ta kapitulacija, so jo že prelomili divji janičarji. Vendar je sultan na pritožbo vélíkega mojstra zagotovil, da se mora pogodba ostro spolniti in 1. pros. 1523 so zapustili otok Rodos še ostali templarji, in spremljalo jih je čez 4000 pre-bivalcev. Podali so se na Rimsko, in l. 1530 so se vsta-novili na Meliti (Malti). Pod turškim gospostvom Rodos ni dosegel nikakoršne slave več.

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane. (Duhovska petindvajsetletnica s papežev ob enem. Milost v ta namen od sv. Očeta. Zdravje sv. Očeta po dopisu iz Rima. Stan v Rimu in kako bodo Pij IX obhajali svoje sv. leto.) — Duhovni, kateri so l. 1846 učenje doveršili, so doživeli to posebno prednost, da bodo s sv. Očetom papežem vred v enem in istem letu svojo petindvajsetletnico obhajali. Tega od časov sv. Petra še nobeni duhovni niso doživeli, in morebiti do konca sveta več ne bodo. Ljubljanske škofije duhovni tistega leta so ravno iz tega namena sklenili, da bodo z obhajanjem te svoje slovesnosti za nekaj tednov prehiteli ter bodo namesto v vel. serpanu napravili svojo slovesnost med časom izvoljenja in kronanja sv. Očeta, to je, 20. rožnika, in sicer pri soščolcu preč. gosp. mestnem fajmoštru Gust. Köstelnu pri sv. Jakopu v Ljubljani. Ker je pa tisti dan po cerkveni praksi tako imenovani „duplex“ ter ni dopuščena tudi ne slovesna črna maša, kakoršna je ob takem dnevu navadna za ranjce soščolce, so sv. Oče na posebno prošnjo tako mašo dovolili „pro sacerdotibus defunctis Diocesis Labacensis, qui anno 1846 ad sacerdotium promoti fuerant,“ kakor sporočuje pismo, ki smo ga 6. t. m. prejeli od prijatelja iz Rima, kteremu smo bili to zadevo izročili.

To pismo, ki je od 4. t. m., je posebno veselo tudi zato, ker osramotuje vse bedaste laži o bolezni sv. Očeta. Kaj ti časniki vse bledejo! Zdaj so papež vodenični od nog do glave, zdaj za pijavko na nogi kar ob tla, zdaj pa tudi že celo umerli! Strašno je Pij IX na poti ubogim liberalcem! Dopis tedaj pravi:

„Iz Rima imam malo novic. Stan je vedno enak, žalosten. — Sv. Oče so popolnoma zdravi, in Njih Svetost bodo svojo petindvajsetletnico čisto po domače ali natihome (privatim) obhajali. (Znano je namreč, da so sv. Oče vse očitne slovesnosti opustili, odkar so se tuji Rima polastili. Vr.) Pričakujejo se z veseljnega sveta katoliške poslanstva z adresami in darovi za sv. Očeta. Mesto, ali bolje reči, mestna gosposka, za praznovanje ne bo nič vedila; večina odbornikov je rovarska. (Genf. Korresp. piše, da je vlada namerjala slovesnosti vdeležiti se, da so pa laški rudečkarji bili drugih misel in so ji žugali, ter je odjenjala. Vr.) Dobro rimsko ljudstvo pa se bode zlasti ta dan spominjalo tolikih od Pija IX prejetih dobrót in bo molilo in molilo — sine intermissione, ut liberet Eum ab inimicis — (neprenehoma, da bi ga Bog rešil njegovih sovražnikov).“

Drugi mesečni shod je imela katoliška Besednica (katoliško-politiška družba) 4. tega mesca in je bila precej obiskana, akoravno je bilo deževno vreme. Govorila sta: gospod nadzornik M. Močnik, in vrednik Zgod. Danice (Gospod kanonik P. Urh, ki je bil odmenjen govoriti, je zavoljo naglo nastopivši vratne težnosti mogel odjenjati, upamo pa gotovo za prihodnjič.)

Pervi je prav mikavno besedoval o raznih društvih, povedal zgodovino liberaluhov, kako se skrivajo pod „svobodo“, „bratovsko ljubezen“ itd.; kako da so marljivo delavni na poti svojega prvega liberaluha „belcebuba“ ter ko „otroci teme“, „umniši v svojem rodu od otrok svetlobe;“ da ravno delavnosti, darežljivosti itd. za svojo reč se imamo tudi mi od njih učiti.

Drugi govor je obdeloval gnjusobo rudečkarjev in razdjanje v Parizu, ter končno pojasnil žalostni nasledek Napoleonove politike v oziru na Rim in papeža. Društvo ima blizu 80 udov in prihajati so ravno zdaj začeli bolj pogosto, ko so povabila razposlane ter upamo, da se bode društvo močno in kmali namnožilo. Želeti je, da bi tudi zunanji udje v shodih začeli govoriti in predsedstvo bo naznanovalo, k da j in o čem si je kdo na-

menil besedo imeti. Gosp. predsednik dr. Sterbenec je zdaj na popotvanji po Nemčiji, Parskem, Švici itd. za kaki poldrugi mesec, toraj se utegnejo zadevne pisma pošiljati podpredsedniku Jeranu ali pa g. tajniku M. Močniku.

Ker drugi govor obsega sedanje razdjanje v Parizu, toraj precej nasledva; prvi pride celi prihodnjič.

Drugi govor.

Kakor je znano, ni večega bahača in širokoustneža mem tako imenovanega liberalizma ali prostomiseltva. Kdor pa visoko ferči, nizko obsedi. Tudi liberalizem si ni kmali tako gorkih zaušnic dajal sam sebi, kakor zdaj v Parizu, — tako da ima vse kervave usta. Kdo so namreč tisti, ki so se razmesarili do kože in kosti med seboj? Liberalci so oboji, Verzajci in pariška srenja ali tako imenovana „komuna.“ Verzajci so se sicer poganjali za red, toda zastonj je misliti na red in mir v katoliški deželi, če se ne postavijo čisto na katoliško podlago; rudečkarji v Parizu pa, z velikim zvoncem „svobode, bratovstva“ itd. so delali tako, da peklenške pošasti skoraj niso zmožne kaj tacega; to pa v svojem lastnem mestu, med svojimi rojaki, Francozi med Francozi. Razdjali so do strahu veliko mesta Pariza ter v malo dnevih v samem mestu Parizu več škode storili kot je vse vojne globe, ki jo imajo Prusom plačati; svojega lastnega vikšega škofa, veliko drugih duhovnov, mnihov in strašno ljudstva so hudovoljno pokončali in pomorili; poterli so spominke neznanske cene, ki so naznanovali slavo francoskih vladarjev in francoskega naroda; po hišah Božjih so spočenjali pošastnosti kakor turki, — samo v cerkvi Marije Device Loretanske so menda storili škode do 600.000 frankov, — kako pa so bogoskrunili s samim presvetim Rešnjim Telesom, to se pero brani pisati! Naznanovalo se je, da so tako imenovano kameno olje ali petrolej iz sodčkov izlivali v kleti in stanovanja ter ga zažigali in tako morili ljudi, stanovanja in pohiše pokončevali. In strahovito je, da zdvijano, gerdo ženstvo je pri tem požiganji zlasti veliko opraviti imelo. Ko so Verzajci v sredino mesta pritiskali, so obupani rudečkarji jeli požigati, sami so pete unesli ter se dalje umikali, ljudstva pa je silo veliko konec storilo. Pisali so celo o 50.000 merličih, ki so jih na pogoriših in sicer po mestu našli; akoravno je to število zaupljivo presiljeno, vendar to je gotovo, da trinoštvo se je godilo neznansko in prestrašno. In to so vzrokovali, so počenjali ljudje, ki imajo polne usta „svobode“, „napredka“, „olike“, „inteligencije“, „bratovske ljubezni“, „človekoljubja“ in enacih kremljarij kakor v Parizu, tako drugod.

„Vaterland“ je v daljših obravnavah ravno kar dokazoval, da laži-liberalizem v žametovih rokovnicah v svojem zadnjem ravnosledji do tega pripelje, kar so ravno kar počenjali rudečkarji v Parizu. Brez vere je pekel na tem in na unem svetu; toraj se je bati zapeljivcev, ki vero skrunijo, naj so v cigansko-plašarski ali v olikano-gosposki suknji, bodi si to počenjanje po žganjarskih bajtah, ali po poslopjih z visokimi okni, v ustih ali paragrafi. Kako so ti „olikani bratje“ po časnikih rogovihli zoper škofo, duhovstvo, kloštre in katoliške naprave, kakošno mračnost in trinoštvo ter vse grehe zoper „sveto svobodo“ jim lažnjivo pripisovali, — kakošne hinavske komedije n. pr. z ubogo Barbaro Ubrikovo delali! Zdaj se pa vidi, kako so svoboduharji, mavtarji in enaki njih brezverski ljubljenci v Parizu razsajali, kako nedolžne in brezorožne ljudi streljali, v zažganem petroleju vtapljali, bukvarnice, monumente in vse vire in znamenja olke, vede in učenosti brez usmiljenja pokončavali enako janičarjem in Seldšukom. Tako se širokoustnost sama sebe po zobeh bije, tako laž sama sebi satire (zabavljice) piše.

Ozrmo se pa nekoliko bolj posamezno na gnjusobe v Parizu, kakor nam jih časniki naznanujejo.

28. maja pripovedujejo francoski dnevniki: Zamorejo se začeti ogledovati nakupičene podertine v središču Pariza. Razdjanje se kaže v vsem svojem strahu. Požiganje je dopolnilo svoje razdevanje v znotranjem dvorov (palač) in pohišij. Vsak trenutek se sliši novo pokanje padajočih zidov. Kupi podertin med dimom napolnujejo ceste. Pariza ni več; več del spomin-kov, kateri niso bili razdžani od ognja, je tako poškodovanih, da se ne dajo več popraviti. Od oboka zmaž-nega (Arko di trionfo) do cerkve Marije Dev. (Notre-Dame) se ne vidi družega kakor nezmerni (goli) zidovi... Lice št. Magdalenske cerkve je vse ljuknasto. Mini-sterica je popaljena. Od Tuillerij (cesarskega dvora) ni družega kakor goli in razpokani zidovi... Knji-gar-nica v Louvre-u vsa pogorela. „Palais-Royal“ (kraljevi dvor) je po velikem delu razdžan. Policijsko poslopje je od verha do tal poderto. V sredi vsega ognjiša je tako imenovana „Sveta kapela“ (Sainte-Chapelle) čisto nepoškodovana ostala, kakor po čudežu. Tudi cerkev sv. Germana je nedotaknjena.

Drugo naznanilo v „Uniti“ 31. maja. Pogled Pariza je strašan; ogenj, razdjanje in kri. So ceste, po katerih so čez tri čevlje visoko merlički nakopičeni. Na nekem mestu ob bregu reke Sene so našli 50 trupel puntarskih.

Pri Belleville-u in pokopališu „Père-Lachaise“ so bile binkoštni dan razgane poslednje puntarske derhali. Potem so odjemali ljudem orožje. Ljudstvo je bilo močno zadovoljno, da je bilo rešeno tako imenovane „Srenje“ ali pariškega puntarskega središa.

Kakošne namene so imeli pariški puntarji, kažejo spisi pariških „srenjskih“ glavarjev, ki so jih zasačili. Bili so zakleti tudi zoper Belgijo; ko bi bili prišli iz Pariza, so se imeli skoz prusko vojašino zmuzati, se v Belgijo vrniti in tam rogovilstvo buditi. (Echo du Par-lement.) Kako bi bili drugod zunaj Pariza po Franco-skem še le razsajali, je pač očitno. Sej iz Masilije se je že med prusko-francosko vojsko slišalo, kako so rohnili zoper cerkev in duhovne. Iz papirjev rudečkarja Dele-cluse-a, najdenih pri njegovi sestri, se vidi, da so hudob-neži prav strahovite osnove imeli pripravljene za ubogo deželo.

Časniki vsih misel primerjajo razdjanje Pariza z razdjanjem Jeruzalema, Babilona, Gomore. To mesto, ki je bilo središče novošegne olike, lišpa, kinča, bliša, bogastva, in čudo vsega sveta, je tedaj zdaj stavljeno vstrič brezbožnih, hudodelnih mest, preklicovanih od zgodovine, od Boga. Liberalni časnik „Liberté“ v Rimu celo je še undan tarnal čez razuzdanost v bukvah in časnikih, ki v Parizu izhajajo, da so polni brezsravnih načel in ob enem socijalistiški ali prekučovavski, ki so pačili narod, kužili mladino in tako pripravljali zarode, kateri bi bili strahota za njih lastno domovino. Od on-dod je lila spačenost kakor v potokih do vsih narodov; s povodnijo kužnih romanov vred so od tam prihajale naj bolj nesramne šege ali mode, naj bolj satanske ko-medije..., tam so iznajdene verskemu čutilu naj bolj škodljive ločništva (sekte) in naprave. (Kdo ni slišal o gerdem Renanu, ki je Kristus-Boga tajil?)

Bazari, šole, verti, kazališa, vse je bilo okidano s to peklensko smolo, in kar je naj hujše, veliki so da-jali malim gerde zglede. Koliko velikanskih in zlatih soban je zdaj požerl ogenj, ki so poprej gledale naj pohujšljivše plese itd. Toli-ke pregrehe so se morale z ognjem očistevati.

In če je Bog dozdej priderževal svoje šibe, je to gotovo storil zavoljo veliko dobrih duš, ki so pri vsem tem bile še v novošegni Gomori, in zavoljo katoliških

naprav, ki so v tolikem številu po Parizu bile zgled keršanske dobrotljivosti.

(Konec nasl.)

Iz Dolenskega. Slovenci, ljubi sobratje! bliža se neizrečeno imeniten dan: Petindvajsetletnica našega sv. Očeta Pija IX. Svet od časov sv. Petra ni bil priča tacega dneva, in Bog vedi, ali ga bo še kdaj. Vesoljni svet, nebo in zemlja se veseli tega dneva. Bog, v svoji modrosti bo dal vsemu svetu ta dan v večni spomin svoje ljubezni do nas, zlasti pa do svojega namestnika, vidnega poglavarja svoje cerkve tu na zemlji. In kdo ne bo vesel tega dneva, ki bo celo za nebesa novo veselje? Kaj se ne veselijo vai otroci, vsi vnuki velike časti, katero doseže njihov oče ali njihov ded? Vsak pošten katoličan bo takrat vesel. Slovenci! mi moramo biti v prvi versti. Pravim, mi moramo biti v prvi versti. Zakaj? Zato, ker je naša ljuba domovina šteta med pervine Božje milosti. Od začetka že je bilo ozna-novano Božje kraljestvo po ljubi Sloveniji; sej vemo iz zgodovine, da je naše kraje prehodil že sv. Peter, tudi sv. Pavel; kmalo potem sv. Hermagora, učenec sv. Marka in naš domorodec. In od takrat se po naši deželi oznanjuje vedno Božja čast in prava sv. vera. Koliko dežel je po zemlji, da bi imele toliko srečo? To bodo zgodovinarji celo spoznati mogli, da je res Slo-venska šteta med pervine Božje. Zato pa se posebno mi smemo veseliti te preimenitne slovesnosti. Pokažimo torej, da je dežela res katoliška. Vselej, o vsaki priliki so naši spredniki za sveto vero se očitno potegnili, jo očitno pokazali. Tudi zdaj naj se gorečnost naša od-meva po vsih hribih in dolinah naše prelube domovine; vsemu svetu pokážimo, da smo pošteni kristjani, zvesti otroci dobrega Očeta, našega Papeža Pija IX! —

Kaj bomo pa storili v ta namen? — Več je bilo že nasvetovanega v „Danici.“ Po teh nasvetih bomo, ako še kaj boljšega ne zvemo, pri nastakole napravili: 16. rožnika, v praznik presv. serca Jezusovega, bomo imeli prvo spoved malih otrok, potem slovesno mašo z blagoslovom za sv. Očeta. Tisti dan bomo altar Matere Božje lepo okinčali s kaj lepimi venci, katere so naše dekleta v ta namen kupile; fantje pa so kupili 9 novih čopov svetilnicam in svečnikom in še preskerbeli smod-nika, da bomo tiste dni s slovesnim streljanjem pove-ličevali. 21. pa bo prvo sv. Obhajilo, katerega se bodo vdeležili vsi otroci od zadnjih treh lét. Pred ta večer delapust, ob 8 litanije Matere Božje z blagoslovom. Zju-traj 21. bo strel in zvonjenje naznanilo toliko imenitni dan; slovesna maša s primerjeno pridigo in splošno Obhajilo, potem pa darovanje za sv. Očeta. Vsaki pa dobi pri darovanju malo svetinico v spomin. (Ima že kateri bukvar kaj tacih svetinic s slovenskim napisom pripravljenih?) Na večer 21. po zdravi Mariji bomo molili sv. roženkranc. Kteri so bližej cerkve, pridejo v cerkev, drugi molijo doma; in tačas bo z velikim zvonom zvonil. O poli desetih zvečer bomo zažgali po vsih višinah cele fare za to napravljene krese. Po me-stih, terjih in zlasti večjih in bolj skupnih vaseh naj bi bila razsvitljava pred ta večer. Kresovi naj bi se še le 21. zvečer zažgali med streljanjem, da bi slovesnost večji in dalji bila.*) Kaj ne bo to lepo viditi, če se zažgejo kresi po vsih Gorenskih planinah, tam gori pod Snežniki, tje doli za Savo, na Kumu, po Gorjancih, Ho-čevskih hribih, in tje po Notranjskem — po vsih viši-nah! Kako veselo bo to gledati! Vsako pošteno serce se bo veselilo, ker bo vsa zemlja obhajala toliko imenitni dan. — Gotovo bo slavna kat. družba nam še kaj boljšega vedila nasvetovati. Kaj ko bi slav. družba župane vsih mest in večjih krajev pismo k temu povabila, da bi

*) Nič ne dé, če se zažigajo po okolišinah sem ter tje tudi druge večere, s tim bo slovesnost bolj stalna, delj terpeča. Vr.

bilo vse toliko očitniše, slovesniše? — Bog pa daj, da bi vsi s čistim srcem obhajali to godovno. Marija, Mati Božja, katero sv. Oče toliko ljubijo, kateri v čast so že toliko storili in ktera je gotovo za to pri svojem Božjem Sinu to veliko milost sprosila Piju IX. ter nam napravila toliko veselje, ona, ki je tudi naša mila Mati, naj prosí za nas, da bi vse to bilo nam v zveličanje, in pa v spreobrnjenje terdovratnim sovražnikom sv. Očeta in zagrizenim nasprotnikom sv. vere. O Marija! o sv. Jožef! sv. Peter in Pavel! sv. Hermagora in Fortunat! sv. Ciril in Metod! vsi patroni naši! vsi svetniki Božji! prosite za sv. Očeta in za nas! Ud kat. družbe.

J. J. Ponočne misli o današnji oliki. (Konec.)

Nekdaj so časniki donášali vladna povelja, novice, ktere so se po svetu godile, podučljive, zgodovinske reči in povesti, za nameček še kake šaljive reči; zdaj pa je v premnožih listih pravi narobe-svet in kraj, kjer satan svoje priveržence pita in goji, kakor drage si medvediče. V marsikterem časniku le najdeš resnico, če se pripeti, kakor slepi kuri zerno. Časništvo hoče vlado vladati, ter ji vedno na uho trobi občno mnenje, ki ga v svojih sobah kuje, za katero pa ljudstvo nič ne vé. Naši časnikarji so kar neprevidoma postali teologi in doktorji sv. pisma, čeravno judovsko culo na rami imajo. In ti so velik del taki, ktere se po šolah toliko radi imeli, da so jim povsod in vedno le naj večí številke — trojke — dajali (včasih tudi zavolj spremena 0 ali ničlo) v znamenje, da kjer bi imeli možgani biti, je „horror vacuus“, taki časnikarji tedaj namesto papeža in cerkvenih zborov nas zdaj hočejo vere učiti! Papež jim je nevednež, poln zmotnjav; časnikarji pa — infalibel — nezmotljivi! Škofje so jim trinogi in lažniki, duhovstvo neolikano, mračno ko črna noč; pri časnikarjih pa je vsa olika in priljudnost!

Nagnjusniši reči je menda ni na svetu, kakor je dandanašnje rudečkarstvu in mavtarstvu sužno časništvo. Prašam, je li mogoče, da bi človek stan, vero, poštenje in čednost „ex professo“ tako z nogami teptal, gerdil in zatiral, kakor ti nesramni ljudje? Jeli mogoče, da bi omikan človek tako gerdo lagal, tako peklensko spodkopaval, kar koli je poštenega, tako brezumno se vtikal v reči, na ktere se toliko razumé, kolikor zajic na boben? Kako zamore človek, če je še kaj keršanskega pri njem, če še ni zapravlil razločka med resnico in lažjo, med poštenostjo in nepoštenostjo, take časnike prebirati; znabiti jih še celó podpirati in naročevati si, ter tako svoje lastno zasramovanje drago plačevati? Meni se to djanje zdi kakor Tagblattova obrita svinja. Časništvo je tvoje zerkalo; ti se poželjivo po njem oziraš, vidiš in plačuješ pa Tagblattovo obrito svinjo!

Za sklep pristavljam: Nalašč nisem nič od vere govoril — sicer bi bil mogel še marsiktero hujše zabeliti, temuč govoril sem le od notranjega čutila za pravo in resnico. Bodi mi dovoljeno od tega nekaj izgledov navreči. Kar naravno čutilo človeka uči, pogledjmo le na Turško. V novejših časih je turška vlada keršanskim šolam, kloštrom in sploh keršanstvu milejši, učenikom dopušča obilniši prostost in škofom skazuje večí čast, kakor sploh druge evropejske keršanske vlade. Zraven turka pogledjmo nekatoličana — protestanta g. Šuzelka in njegov časnik „Reform.“ Kako brezstransko piše n. pr. v zadnjem listu št. 20 „die Unpolitik der Verfassungstreuen? Ali kako je posvetil gr. Beust-u zarad njegove rimske in ruske politike? Ali kako pravično piše o papežu, kat. cerkvi, liberalizmu itd.? Ne rečem, da je brez pomote, ali taka se luteranu ložej pregleda; sicer pa hočem le reči, kaj naravno čutilo velevala za pravo in resnico. Se vé da, ravno zato je pa „Reform“ od liberaluhovskega časništva izobčena.

Posleonjič še nekaj za Tagblatt in za marsiktere liberalne mestne in srenjske očete. Ni dolgo, kar sva na železnici s terdim liberalcem vkup zadela. Besedovanje in razgovor je bil o raznih rečéh, kakor je pri taki priložnosti navada. Med drugim nam tudi nekdo z eno debelih Tagblatovih laži postreže, in naš liberelec z očitno nevoljo pravi: „Ach! nennen Sie es lieber Tollblatt; denn es lügt doch gar zu dumm.“ „Ja wohl, gar zu dumm und zu unverschämt,“ sem jaz dostavil; „man kann sich die Sache kaum anders erklären, als dass die Leute in einem gewissen Rausche oder Besessenheit schreiben.“ „Geistlicher Herr! Sie könnten recht haben“, je bil njegov odgovor. Za marsiktere liberalne srenjske očete pa „Vaterland“ to le piše: Francoska srenja „St. Etien“ je v svoji modrosti sklenila keršanski nauk iz šole odpraviti in je namesti katoličana katoliškim otrokom luterana učenika postavila. Minister uka g. Jules Simon pa srenjske očete dobro ošteje, ter jim piše, da keršanskega nauka iz šole odpraviti nimajo nobene pravice; tudi so nespametno ravnali, ko so katol. šolo nekatoličanu izročili. — Ali pa veste kdo je Jules Simon? Djanje sicer kaže gorečega katoličana, pa zmotili ste se, če ste tako mislili. Jules Simon je po rojstvu jud, po svojih osebnih mislih prostomislež, t. j. človek brez izrečene vere; pa ker vender poštenja in narurnega čutila za pravico ni bil še zgubil, je o katoliških rečéh tako sodil, kakor mora vsaki pošten človek soditi, bodi si vere in politične stranke, ktere koli. — Ste čuli kateri koli brezverneži? Imejte saj malo poštenja pred svetom. ne teptajte in ne morite saj narurnega čutila za pravico in resnico, — naj večí prednost človekovo!

V spomin

Ivanu Škoficu,

župniku suhorskemu, † 30. aprila 1871.

(Elegija.)

Toči gorke solzé domovina! — Ah, moral ločiti
Blagih se en rodoljub, vedno ti zvesto udan.
Ljubil nezmérno te je, premili narod slovenski!
Z djanjem kazal, da mu v srcu ljubezen plamti.
Ljubil je iskreno občno domovje slovansko in želel,
Solnce mu zlatega žar skoro da bi zasijal,
Bil je in ni ga zdaj več — že krije ga zgodnja gomila,
Vanjo nezmorni ga trud v cvetju življenja je djal. —
V pravem je smislu poznal človeštva težavno nalogo:
Pridna čebela je bil, v blagor se svojih potil.
Mater je zemljo cenil, iz ktere vse dobro nam lije,
Vedno jej lice krasil; pusti i pščenci holm
V krasen spremenil je raj, da se čudi mu cela dežela,
Biser naši prelép je domovini in kras.
Sad nar lepši poganja že seme od njega vsejano:
Kmetič posnema vesel, vide! kar dobrega je.
Bil je dober pastir zanemarjenim svojim ovčicam,
Duhu kazal je pot in ga iz spanja budit.
Vsmiljeno serce je zmir pomoč delilo potrebno,
Vodil s temine njegov svét je na pravo stezó.
V srcu njegovem je jasno bilo zapisano: naše
Žitje večni je bor, večni nepokoj in trud.
Bilo sercé mu za vse, kar blago je, pravo in divno,
K Bogu povzdiga kar nas, tega žaril je obraz,
In nalogo zvestó spolnoval je do zadnjega vzdih.
V družbi vedno vesel, serca si je pridobil,
Čislal visoko je zmir gostoljubje; čislali njega
Bratje, prijatli zeló, — točijo zdaj mu solzé.
Oh zatemnelo okó je, nedavno tak ljubo žareče;
Smelo ni živati več krasne pomladi sadú.
Zdaj ti krasile bodó grob tihi nežne cvetlice,
Ptički žgoleli pozdrav zjutraj in pozno v večer.

O počivaj sladkó, spí mirno v grobu prezgodnjem,
 Duh veseli naj se tvoj v neba višavi! O tam
 Pravo je naše domovje, tam upamo gori v nebesih
 Snidemo enkrat se vsi, trombe ko glas zabuči.
 Iz velikega spoštovanja do ranjkega
 A. Žlogar.

Duhovne pesmi.

(Zložil Fr. Cimperman.)

5. Sveto Rešnje Teló.

Popotnik slab in žejen	Nevreden pa sem tega,
Sem našel tukaj vir,	Da bi iz njega pil,
Da krepčal dobrodejen	Al če ne pijem njega,
Za daljni bo me tir.	Bom žeje spepelil.
Studenec vode žive	O Jezus, vir sladkósti,
Izvira tu samó,	Naj vžijem te sedaj,
Dobrote milostljive	Odpusti mi slabósti,
Iz njega mi tekó.	Ti sam me okrepčaj.

Ti z milostjo napoji
 Ubogo mi serec,
 V ljubezni vžgi ga svoji,
 Nasiti mi željé.

Iz Rojan poleg Tersta, 18. maja. Sinoč ob Angelovem češenji so možnarji naznanovali, da bo danes, 18. majnika, vesel dan za našo faro, kajti 18 dečkov in 28 deklic je pristopilo pervikrat k Božji mizi. Ko v jutru zora mine, že je vse na nogah in se pripravlja s svetim strahom za prvo sv. obhajilo. Ob šestih zjutraj so se zbrali otroci v šoli, možnarji so zadoneli, zvonovi zapeli in mladina se vversti v procesijo, napervo fantiči pod duhovnim pomočnikom g. J. M. Martelancem s cerkvenim križem, ktere ga je fantič nosil, za njimi pa so peljali deklice s cerkveno zastavo gosp. župnik Taler. Vdeležila se je še množica staršev, sorodnikov in veliko število faranov. Ta slovesnost, pervikrat v naši fari, je napravila toliko veselja, da je bila množica do solz ginjena. Ko v cerkev dospejo, so se okolo kerstnega kamna vstopili in obmolili vero, potem je bila sv. maša, obhajanje malih, in po maši zahvalna pesem. Čast. g. župnik stopi potem na prižnico in živo pojasnuje imenitnost in potrebo sv. obhajila ter priporoča se pogosto ga vdeleževati. Marsikoga so solze polile in nas Rojančane bode letošnji praznik vnebohojenja našega Zveličarja dolgo v spominu ostal. Iskrena zahvala toraj v imenu vseh faranov našima verlima dušnima pastirjema, ki se toliko trudita z našimi otroci, in jih tako marljivo keršanski nauk učita!

Po službi Božji pa je gosp. župnik vsih 46 v farovž k sebi na zajutrek vzel. Kaj radostna in vesela je šla mladina domu. Naj ljubim malim ta dan goji blage občutke za življenje, da ostanejo stanovitni pri vsih zavirah, ki jih tudi pri nas liberaluhi nastavljaajo sveti veri in katoliški cerkvi.

V imenu več faranov
 J. Dolinar.

Razgled po svetu.

Akademija znanstev na Dunaju si je izvolila med častne ude Karola Darvina, znanega opičarja. S tem je pokazala akademija svojega duha, pa tudi kako malo ji je ležeče na zaupanji katoliških Avstrijanov.

Iz Tirolskega pojde poslanstvo v Rim na petindvajsetletnico. Vodili ga bodo knez in škof Briksenški. Oglasi se pri katol. družbi v Insbruku, kdor se želi pridružiti.

Keršanstvu po vsem svetu je francoska vojska silovito škodovala. Bog daj mir pod resnično katol.

vlado na Francoskem, potem bode oživel vpliv te sloveče države do vesoljnega sveta. Iz Šangaja na Kitajskem se namreč sliši, da je v Pekingu ondotna cesarska vlada od tujih poslancev tirjala, da naj se od zunanjih napravljene dekliške šole odpravijo, kar pa tiče deške, da kineška vlada prepoveduje taki nauk, ki je nasproti nauku Konfucijevemu. — Ostudni rudečkarji, ki zatirajo katoličanstvo po katoliških državah, ravno s tim podpirajo barbarstvo in divjaštvo po tujih deželah. Toda vse nič ne pomaga, ker katoličanstvo in z njim prava olika se bode zdaj kar velikansko spet razširjalo, kakor je upati. —

Liberalcem za „opravičevanje.“ Italijanski kraljevič naslednik, kakor piše „G. K.“ je bil te dni na pojedini pri polkovniku narodne straže Tittoni-u. Med polici so se pomenkovali, kako bi se utegnili primeriti, da Francija zavoljo rimske zadeve Italijo napade. Kraljevič Humbert pri tej priči zakliče: „Mi smo v Rim prišli, in ne bomo ga več zapustili. Udarili se bomo s Francozi, in če bomo premagani*“ (tukaj je neobtesano zaklel in ob mizo počil), bomo svoje topove proti Vatikanu obrnili.“

Ali niso moški vitezi ti rudečkarji? Kadar se leva vstrašijo, se nad jagnjičem znosijo! Tagblatt, umivaj, opravičuj: vsa tvoja „aufklärung“ gre na boben!

Laško. Italijanski minister zunanjar Viskonti Venosta je menda pri evropskih vladah katoličane zatožil, zakaj da tako neolikano govoré o Italiji po Nemškem, Avstrijanskem, Angleškem, itd., kadar pišejo pisma verne vdanosti do svetega Očeta in proteste zoper poropanje Rima. Genévska korespondencija ne veruje dosti tej pravljici; če je pa vender laški zunanjar res to nespremišljenost storil, meni ta list, odgovor od vlad ne more biti družega kakor nako-pičevanje lepo sukanih pa publih besed, s kakoršnimi je diplomatiški jezik precej bogat. To ravno pa je za laško vlado osodovito; zakaj vsak izmikljivi odgovor tujih vlad je ali posrednje priterjenje, da imajo katoličanje prav, ali pa dokaz, da se vlade preslabe čutijo kljubovati katoliškemu gibanju. V obeh primerljivej je Italijankino diplomatiško pobitje očitno. Neoverzljivo je, da nobena vlada ni zadosti močna, da bi se s katoličanstvom prederznila očitno spreti. Katoliško gibanje ni slamnati krés; to gibanje je stanovitno skazovanje duhovnega studenja od strani vsih poštenih vernikov na svetu, skazovanje verskega in nramnega občutka, ki je povsod tolikanj globoko vsajeno v serca. In kaj hočejo vlade storiti na Viskonti-Venostovo tarnanje? Bodo mar katoličanom zaperle usta in serca? Ali je mogoče, da katoličani govoré drugač, govoré zoper svoje prepričanje?

Za zaznamnovanje pojmov (zapopadkov) mora svet besede imeti. Se vé, za „edino Italijo“ je pač zoperno, da tistega, ki resnice ne spoštuje, ki ni mož-beseda, imenuje svet lažnika in figamoža; — prav zoperno ji je, da tistega, ki ima méd na jeziku in strup v sercu, pečatijo s potuhnežem; da tistega, ki se štuli besedo in zapovedi Božje spoštovati, jih pa prelomi, kadar leskovice za seboj ne čuti, s hinavcem pitajo; — prav zoperno ji dé, da prilastenje tujega blaga, po tem če se zgodi skrivaj ali očitno, ljudje tatvino ali pa rop, plén, plazarstvo imenujejo, in tistega, ki se vkriviči taticih djanj, nađevajo po okolišinah s tatom, izmikavtom, tolovajem, razbojnikom. Viskonti-Venostu ne mara tudi ne zvoní prijetno na ušesa, da ljudje tistih nočejo s pošteni noviči počislovati, kateri tatovom služijo, se pa izgovarjajo, ako bi mene ne bilo, bi se bilo še več pokradlo; zakaj ta izgovor spominja na pregovor: Povej

* Naj berže da!

mi, kdo je tvoj pajdaš: povém ti zdajci koljko ti veljaš. Nobena vlada si ne more domišljevat, da smé prepovedati tatvino — tatvino, rop — rop imenovati.

Ako se pa take vlade skažejo, da vsled italijanske note očitno povedó, kar laški vladi gre in od nje tirjajo, kar je dolžnost: imajo na svoji strani ne le vsih poštenih katoličanov, ampak tudi podporo od vsih poštnjakov vesoljnega sveta.

Francoski poslanec grof Chosel je v Florenciji ministru Viskonti-Venostu svetoval, da naj se preseljenje glavnega mesta v Rim odloži; pa ni nič opravil. Potlej je prosil pri svoji vladi 18.000 frankov za preseljevanje, toda Jules Favre mu je to odrekel, ker se Franciji ne spodobi, da bi papežovo reč zapustila. — Kaj pravi pa Beust k temu? Se mar Avstriji spodobi zapustiti reč papežovo? Upajmo, da bode kdo drugi vedil bolj zadeti želje in vošila katoličanov, kakor protestant Beust.

Laški rudečkarji. V Pietragalli v Basilikati na Napolitanskem so se bili rogovileži republikanski zarotili zaklati župana in druge veljavne osebe, ter oklicati republiko med ropanjem in tolovajstvom. Zarotba je bila zasačena in zaterta, našli so veliko bodal in bomb orsinaric. — O nesramni klavci, ki so precej z bodalom in orožjem nad človekom! Zapomnite si to tudi vi Slovenci: varite se pošastnih pretérov in pobijan!

Osoda pariškega nadškofa. V ponedeljek zvečer ob 9, 22. maja, ko so „srenjčani“ vidili, da so verzajlski vojaki določno Pariz premagali, so zastavljence preselili iz ječe Mazas v ječo Roquette. Jetniki, nar bolj pa duhovni, so bili med potjo silovito zapsovani. V sredo, 24. maja, je bilo v neki jami blizo ječe prvo streljanje; padlo je kacih 50 žrtev od svinčenk ubijavcev in med njimi vikši škof pariški. V petek je bilo vstreljenih nekaj družih na pokopališu „Père-Lachaise“, med njimi 3 jezuiti. Zvečer so hotli nadaljevati, vstreliti tudi nekatere vjete vojake; ti pa so se branili v enem oddelku ječe, da rudečkarji niso mogli precej svojega namena izvršiti. V jutro pa so prišli Verzajlci in so rešili še ostale zastavljence.

Med temi je bil jezuit Bazin, ki je dospevši v Verzajl 28. maja povedal ginljiv dogodek. V ponedeljek, malo pred odpeljanjem v drugo ječo, je nekdo z nevarnostjo svojega življenja vedil spraviti v roke o. Decoudray-u nekaj posvečenih hostij, da so bili obhajani on in njegovi tovarši z vikšim škofom vred. Vikšega škofa so bili potisnili k nekemu zidu in zasramovali so ga do zadnjega trenutka. Ko so ga svinčenske zadele, je dvignil roko blageslovit svoje trinoge. Njegovo truplo z unim gosp. Deguerri-a (kurata pri sv. Magdalen) je bilo potlej položeno v nadškofjskem dvoru, ter so ga verniki zamogli hoditi kropiti.

O zadnjih trenutkih višega škofa pišejo, da je rekel sovražnikom znamenite besede: „Ne skrunite besede „prostost“, ki je naša, zakaj mi umerjemo za prostost.“

Iz Florencije je poseben poslanec nesel v Rim kaj lepo vezano in pozlačeno knjigo laških zagotovil v oziru na sv. Očeta, da bi jo izročil kardinalu Antonelli-u. Lastnoročno je bil podpisan sam kralj in 3 drugi velikaši. Kardinal je deputacijo priljudno sprejel, ne pa knjige, ktero je pogledavši zdajci nazaj dal ter pridjal okrožnico, v kateri vladam naznanja, da papež ne priznava postav o zagotovilih al garancijah.

Viktor-Emanuel, kakor govoré, se hočé vladi odpovedati, ker se mu nič kaj ne „bašta“ v Rim iti.

Prostomislijski laški v Florenciji so svetovali, da naj se merliči zopet pozigajo po ajdovski šegi, namesto da bi se pokopavali. Kaj neki hočejo s tim doseči ti „humanisti“? Namérjajo morda ljudi tako mesariti kakor v Parizu in si ne upajo vsih pokopati? Ali pa jim ni

všeč, ako včasí kako truplo ne strohni? Čudno; sicer so se ustili, da vender do mertvih telés imajo spoštovanje, — zdaj hočejo tudi to zavreči? —

Iz Ljubljane. Zastran popotvanja v Rim naj na nekatere vprašanja odgovorim tukaj, ker v zadregi ne utegnem posebej pisati. — Gotove družbe na Kranjskem menda še ni, poprašujejo pa marsikteri, ki bi radi šli, in vsi želé koga, da bi bil vaju italijanščine. Po naši misli naj bi se vsi dogovorili z g. Jož. Levičnikom, županom, posestnikom itd. v Železnikah, ker od tam gori jih menda želí več v Rim. Med seboj bi se dogovorili, kje se snidejo, kdaj odrinejo itd. Duhovni vzamejo seboj „literas commend.“ od vis. č. škofijstva, talar, čevlje.; po poti more kdo oblečen biti, kakor mu je drago; potni list (vladni pos) se zarad varnosti vzame. Nekaj je že v popr. listu „Zg. Dan.“ zlažjanje cene v „Vaterlandu“ razloženo. —

Ali s Cerkvijo, ali zoper Cerkev? Uganka v „Slov. Narodu“: kaj bi se bilo blezo na Gorenškem taboru govorilo? je rodila v tem listu drugi spis, ki blezo ni bolj prevdarjen kot je bil prvi. Že spis sam je poln nasprotja. Poslušajte, kaj pravi: Šolska postava se sploh priznava: le „nekteri duhovniki“ nasprotujejo; — nekoliko dalje: „Žalibog, veliko kranjskih duhovnikov“ ni šolskih prijateljev; — in poslednjič: „Danica imenuje principe novih šolskih postav nevgodno seme: s timi njenimi (!) mislimi in načeli se malokdo slaga, tudi izobraženi slovenski narod ne več.“ —

Zdi se nam, do očitno reč tajiti in glavo v germ vtikati, kakor znana štokrlja — tica, to pač nič ne pomaga. Kolikor „Laibaherica“ in „Tovarš“, toliko malo bo „Sl. Nar.“ katoliško klicanje dementiral.“ Glavna reč pa je, da se je pisavec ravno tega ognil, na kar smo mi povdarjali in povdarjamo ko katoličani, namreč na princip: da naj višje nadzorstvo nad odrejo človeštva sploh, toraj tudi z mladino vmés, po umu in razodenji gre povsod Cerkvi, in ne deržavi. O tem, kako naj otroci v šolo hodijo, ali kako naj se posamezno ta in uni nadzora vdeležuje, ni zdaj govorjenja. In če prosti narod res reči prav ne vé, naj se pa podučí; sej zmiraj govorite: narod naj se uči, olíkuje; zakaj ga pa v tem hočete v nevednosti, v mraku pustiti ter se bojite, da bi se mu resnica ne povedala?

Od vsih katoliških strani se slišijo želje, da naj se šolska postava, kakor sploh, kar je v postavodajstvu Cerkvi zopernega, po postavni poti spremeni, ker le tako bode za vlado in za narode prav in v resnični blagor. In da ne govorimo iz „porednosti“, se bo prepričal, kdor v novo prebere sv. Očeta alokucijo (nagovor) „Nunquam certe“ od 22. avg. 1868, ki zadeva nove postavbe. Pritožba je ondi, da je avstrijska vlada dala tudi šolsko postavo, ktera vso moč (vpliv) Cerkve razdira, deržavi naj višje vodstvo in nadzorstvo nad naukom in šolstvom prirekuje itd. „Danica“ tedaj zastopa misli Cerkve in ne kacih svojih izmišljarij, in če je tisti „izobražen Slovenec“, kateri Cerkvi nasprotuje, v veri in v skerbi za dušni prid gotovo ni „izobražen.“ Da te reči niso igráče, naj se prepriča, komur je mar, ter naj prebere omenjeno alokucijo.

Znamnja. Pred nekaj časom, ko so ljubljanski konstitucionelerji odpadniku Döllingerju srečo vošili za njegov punt zoper Cerkev, je Danica to naznanovaje pristavila: „Uboge žene in otroci tacih očete!“ in Tagblatt je bil nad tem nos zavihal. — Danes kakor pojasnjenje pristavimo, da ne ravno v dolgem času zaporedoma, kolikor se ravno spominjamo, so umerli trije udje „konstituc. društva“ neprevideni s ss. zakramenti. Za našo stran jih je lahko še več, ker nismo

na to pazili. Ali se je zgodilo po naključji ali ne po naključji: zgodilo se je. Tudi naj omenimo, da v Rimu so papež sami naznanili, da tisti so izobčeni, zunaj Cerkve, ki so adresu do Dollingerja podpisali. Nadalje sklepaj sam, kogar tiče, in kdor pred črnim breznom ni berlav.

Novi deželni predsednik pl. g. K. Vurcbah se bo odpovedal poslanstvu v deželnem zboru, ker po njegovih mislih se poslanstvo ne vjema s ces. dež. predsedstvom. Pri kmet. družbi pa ostane predsednik.

V Čitalnični preddvorani je to saboto ob 7 zvečer nadaljevanje govorniških vaj — o časništvu.

Sv. Oče so 4. rožn. dali novo okrožnico do vsih patrijarhov, pervostolnikov, nadškofov, škofov in namestnikov. V tem preimenitnem pismu pravijo sv. Oče, da Božje dobrote jih kličejo k hvali, ko jim je dal petindvajseto leto svojega papeštva doživeti. Jezus Kristus začetnik in naj višji vladar svete Cerkve, ki vedno v nji živi in vlada, je s svojo milostjo tako dolgo njih slabost podpiral v Božjo čast in v blagor svojega ljudstva. Razglasili so neomadežano spočetje Marije Device in veliko junakov keršanske čednosti so med svetnike prišteli; toraj se tudi v hudih časih na njih pomoč zanašajo. Misijonarji so bili v daljne kraje pošiljani sv. vero oznanovat, škofijstva so bile po mnogih krajih vstanovljene, razne zmote obsojene. Delali so z božje pomočjo, kar se je dalo za edinost med duhovsko in deželsko oblastjo po Evropi in Ameriki, poskerbeli za mnoge cerkve na jutrovem; začeli Vatikanski cerkveni zbor, ki se je pa iz znanih vzrokov odložil.

Tudi tega niso opustili, kar je tirjala deželske njih vlade dolžnost. Preslavljanja in vošila, ki so jih v začetku obdajale, so se kmali v preganjanja spremenile ter so mogli iz Rima bežati. Povernivši se so zopet vse svoje moči in skerbi obračali v povišanje blagra svojih podložnih. Močen sosed pa je hlépel po njih posestvu, nasveti brezbožnih so mu bili več kot očetovske papeževe opominovanja, poslednjič je deleč presegel nesramnost zgubljenega sina v evangeliju, tudi Rim z orožjem vzel in ga zoper vsako pravico v posestvu derži kakor bi njegov bil. To na to meri, ko bi bilo mogoče, da bi se tudi papeževa duhovska oblast in Kristusovo kraljestvo na zemlji zaterlo. Stolikim hudim je večno zveličanje njih ljudstva v veliki nevarnosti.

K temu jih silno žali tolika nesreča francoskega naroda, ki je z umorstvom vikšega škofa verhunec doseгла. Še le hujsi pa je to, da je toliko puntarskih sinov v mnogih cerkvenih kaznih in izobčenjih zamo-tanih, ki brez misli na svoje zveličanje čas pokore zaničujejo.

V teh toliko britkostih pa se bliža čas, da imajo leta sv. Petra doživeti. To je nova, posebna, nezmerna Božja dobrota, ki je v 19 stoletjih edino njim podeljena. Božja dobrota se v tem tolikanj bolj kaže, ker so ob enem vredni najdeni za pravico preganjanje terpeti, in ko vidijo prečudno vdanost in ljubezen keršanskega ljudstva do papeža po vsem svetu.

Te dobrote, tako nevrednemu podeljene, menijo sv. Oče, so tolike, da se ne čutijo zmožni spodobno se zanje Bogu zahvaliti. Toraj prosijo Neomadežano Božjo porodnico, naj jih uči Najvišega hvaliti z besedami: „storil mi je velike reči, ki je mogočen;“ prosijo svoje častite brate škofove, naj s keršanskimi čedami z Njimi vred Bogu čast, hvalo in zahvalo pojejo in opravljajo. „Mi, ki si moremo prilastovati besede kraljevega preroka: „incolatus meus polongatus est“ (moje prebivališče na zemlji je pridaljšano), pravijo slednjič, smo pa vaših molitev potrebni še v ta namen, da dosežemo moč in

zaupanje izročiti svojo dušo Poglavarju pastirjev, v čigar naročji je ohladilo od vsih nadlog tega viharnega in revnega življenja in blaženi zavetnik večnega miru in pokoja.“

K zadnjemu podelé škofom in njih namestnikom oblast, da zamore vsak v svoji škofiji 16. ali 21. tega mesca, ali pa kateri koli drugi dan podeliti vernim papežev blagoslov za popolnoma odpustek. Ta odpustek zadobé, kateri se skesano spovedo, obhajajo in po navadi v papežev namen molijo. Sv. Oče se terdno zanašajo, da o tej priliki bode keršansko ljudstvo bolj goreče molilo ter s tolikimi molitvami v teh prehudih časih Božjo pomoč izprosilo. Sklep je apostolski blagoslov škofom, dnhovnom in vernikom.

Šmarnice so se med obilnim obiskovanjem po Ljubljani in povsod obhajale — gotovo v velik prid vernikov. V zadregi ne moremo obširniše popisovati.

Pri procesijah sv. Rešnj. Telesa je bilo ljudstva veliko, vreme dosti vgodno.

Razsvitljenje Ljubljane, če kdaj v 19 stoletjih, se spodobi sedaj za 25letnico Pija IX, prečastitljivega starčka, vesoljnega poglavarja sv. Cerkve. — Slovesnost je neizrečeno imenitna: Razsvetlite, razsvetlite! Na ogenj pa pazite! —

Za petindvajsetletnico se pri g. Ničmanu dobivajo prav lične kolorirane podobice Pija IX, po ktere je že nazadnje nalaš telegrafiral. Le pridno po njih!

Udje katoliške družbe naj bi ne pozabili že naznanjene službe Božje s sv. obhajilom za sv. Očeta, ki jo napravi katoliška družba v dan 25letnice (t. j. 16. t. m.) pri sv. Petru v Ljubljani, pa besede zvečer. Želeti je, da bi se obhajila prav prav veliko vernikov vdeležilo. Prilika je toliko bolji, ker je ravno praznik Jezusovega Serca.

Prirodopisje za ljudske šole. Spisal Fr. Govekar, učitelj. V Pragi 1871. — Prav veseli smo bili te kaj lične knjižice z 88 stranmi in precej obilnim dodatkom, kateri obsega pomoček za ponavljanje in imenik popisanih živali, rastlin in rudnin. Tvarina je obravnovana prav jasno, razločno, naravno in lahnó — v vprašanjih in odgovorih, da vsak lahko uméva, in delce bode zanesljivo teknilo v poveselejevanje in v obilno korist za poduk mladine in naroda sploh.

V Metliki je umerl g. fajm. J. Reš. R. I. P.

Iz Znotranjskega. D. — Kaj lepe misli, kako bi se 25letnica slovesno obhajala, nam je sprožila Danica. Ker nam je pa vis. čast. škofijstvo tudi nedeljo, 18. t. m., v praznovanje odločilo, zdaj marsikteri ne vé, ali bi bil bolj pripraven čas za razsvetljenje višav s kresovi večer pred 16., ali pa večer pred 18. rožnikom, in tako se utegne zgoditi, da bodo po nekterih krajih kresovi 15., po drugih pa 17. zvečer goreli...*) Kteri večer pa naj se hiše razsvetlijo?**) Kako pa 16. dan t. m.?

Na Dunaju je ministerstvo Hohenwart zmagalo levičnike v glasovanji o privoljenji davkov s 77 zoper 67 glasov. Povsod tedaj pobitje laži-liberalizma! Dobro znamenje.

Dobrotni darovi.

Za sv. Očeta. Iz Šent-Janža 3 terdnj. po 2 gl. star. den. (vmes od H. F. 1 gld.). — Od vdanega pokornega sina 10 gld. — Neka devica 1 križavec za 2 gl. 12 kr. st. den. — V čestitanje 25letnega papeštva g. J. St. 1 terdnj. za 2 gl. st. d. — (Drugi darovi prih.)

*) Nič ne dé, ker vse gre v eno slovesnost, vendar se kresovi utegnejo naj bolje podati precej 15. rožnika, t. j. ko oznano-vavci veselega dné.

**) To bi se ne mara dobro podalo v nedeljo, ker so takrat od od preč. škofijstva zapovedane opravila in ker ima ljudstvo bolj čas. Sicer glej dopis iz Dolenskega.